Cena egzemplarza 15 groszy

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHEŁMŻYŃSKI

ORGAN URZĘDOWYCH OGŁOSZEŃ POW. TORUŃSKIEGO I M. CHEŁMŻY

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno-oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA“ wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnoszeniem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety.

Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej“ (Fr. Miemczyk) w Chełmży.

Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej.

Redaktor odpowiedzialny: FRANCISZEK MIEMCZYK, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł.

Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty.

Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada

Konta bankowe: Komunalna Kasa Oszczędności w Chełmży — Bank Ludowy Chełmża — Vereinsbank Chełmża — Miejsce płatności Chełmża

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 231. | Chełmża, wtorek, dnia 8-go października 1929 r. | Rok II.

Praca wychowawcza w szkole.

Szkoła oddziaływa na ucznia dwojako: kształci umysł i zwiększa zasób wiedzy oraz wychowuje go i przygotowuje do przyszłej roli w społeczeństwie. Strona wychowawcza uwzględniana była i jest przez szkoły w stopniu różnym i nierównomiernym. Punkt ciężkości spoczywał w wielu z nich niemal włącznie na kształceniu formalnem, a dostarczenie uczniowi jak największego zasobu wiedzy było celem najwyższym. Zadaniem szkolnictwa w obecnej chwili winno być, by strona wychowawcza w szkole znalazła swe należyte uwzględnienie. Szkoła powszechna i jej naturalne przedłużenie, szkoła średnia, są tym ogromnym filtrem, przez który przechodzą masy naszej młodzieży i gdzie powinny one dostać jak najlepsze przygotowanie do przyszłej pracy w społeczeństwie. Nie wystarczy do tego zaopatrzenie ucznia w duży zapas wiadomości formalnych. Trzeba przygotować go do czynnej roli w społeczeństwie. „Czynnej“ oczywiście nie w znaczeniu jałowej gadaniny i bezmyślnego politykierstwa, ale w sensie naprawdę konstruktywnej pracy.

Niezbędne w tym celu jest stopniowe a racjonalne wprowadzenie ucznia w ważniejsze zagadnienia gospodarcze i społeczne z aktualnego życia państwowego. Zagadnieniom tym poświęcony jest dzisiaj wprawdzie przedmiot wykładany w wyższych klasach szkoły średniej, tj. nauka o Polsce współczesnej. Zarówno jednak szczupła ilość godzin, jak i gorączkowy okres „przedmaturalny“, nie pozwalają zazwyczaj ani uczącym ani uczniom na gruntowne wyczerpanie materjału. Trudno zresztą wymagać, aby bogactwo przeróżnych zagadnień życia państwowego dało się wyczerpać w określonym okresie czasu. Uczeń powinien bowiem dowiadywać się o wielu sprawach, dotyczących zagadnień bieżących nieustannie. **Sprawy naszej floty, wybrzeża morskiego, eksportu węgla, dróg wodnych, niedostatków naszej komunikacji powinny być mu znane na żywych bieżących przykładach.** Wpłyną one na wyrobienie się wśród młodzieży zdecydowanego poglądu na kwestję natury ogólno-państwowej i uchronią ją w dużej mierze od bezkrytycznego poddawania się niewłaściwym inspiracjom czynników poza szkołą skądkolwiek by one pochodziły. W ten sposób młodzież szkolna może w swej paromiljonowej masie stać się poważnym czynnikiem propagandy pewnych haseł ogólno-państwowych i co więcej, może się w sposób bardzo poważny przyczynić do ich wypełnienia. Tak np. zagadnienie samowystarczalności gospodarczej zastępowanie obcych wyrobów wyrobami fabrykowanemi w kraju w zastosowaniu do przedmiotów konsumcji szkolnej (jak np. książki, materjały piśmienne itp.) może znaleźć częściowe rozwiązanie w szkole. Zrozumiałą wagę współpracy młodzieży w urzeczywistnieniu swoich haseł takie towarzystwa, jak LOPP, zw. Młodzieży Czerwonego Krzyża, Liga Morska i Rzeczna, tworząc zespoły swoich młodocianych zwolenników.

Nie należy się obawiać, że mówiąc z młodzieżą o tego rodzaju zagadnieniach bieżących, wprowadza się elementy „niezdrowej“ polityki do szkoły. Trudno sobie wyobrazić, że uczeń odrazu po skończeniu szkoły i zyskaniu pełni praw obywatelskich będzie w stanie wykorzystać te prawa dobra Państwa. Musi on być zawczasu do tej przyszłej parcy odpowiednio przygotowany. Dotychczas zaś, do tej pracy młodzież była zaprawiana zbyt mało. Młodzież pełna zapału i entuzjazmu do pracy, ale nie rozporządzająca odpowiednim zasobem wiedzy o życiu i potrzebach państwa, szła na lep pierwszych lepszych agitatorów.

Niewątpliwą zasługą obecnego rządu jest zwrócenie specjalnej uwagi na sprawy wychowawcze przez tworzenie specjalnego urzędu, do spraw wychowania, na czele którego stanął wizytator W. Galecki. Ten wysiłak władz winien jednak znaleźć szczery i chętny odzew w świecie nauczycielskim. W pracy nad wychowaniem ucznia i przygotowaniem do rozumienia zadań czekających go jako obywatela Państwa, muszą wziąść wszyscy nauczyciele. Zresztą nietylko nauczyciele, w pracy tej, bardzo ważna rola przypada również domowi rodzicielskiemu. Tylko bowiem harmonijna współpraca szkoły i w domu gwarantuje podołanie temu zadaniu.

Praca wychowawcza w szkole mająca na celu dostarczenie Państwu dzielnych i rozumiejących swoje obowiązki obywateli, powinna być wreszcie jedną z najważniejszych trosk całego społeczeństwa, dbającego o przyszłość silnej Pólski.

Jak wypadły wybory na Pomorzu?

Chełmża, 6. 10. Dziś odbywały się w naszem mieście Chełmży wybory do Rady Miejskiej. Uprawnionych do głosowania było 6092 osoby, zaś głosowało 4161, czyli około 68 proc. Lista nr. 1 (Funkcj. Państw.) 123 głosy — bez mandatu, lista nr. 2 (Zjedn. lista Obyw.) 1493 gł. — 11 mand., nr. 3 (P. P. S.) 1278 gł. — 9 mandatów, nr. 4 (Nar. lista pracy społecznej) 404 gł. — 3 mandaty, nr. 5 (N. P. R.) 675 gł. — 4 mand., nr. 6 (Niemcy) 188 gł. — 1 mandat.

Przez zblokowanie się listy II. z V. i I. uzyskały nr. 1 — 0 mandat, nr. 5 — 1 mandat, (razem 5 mand.) i nr. 2 — 1 mand. (razem 12 mand.), czyli zblokowane listy otrzymały 17 mand.

Chełmno, 7. 10. Wyniki wczorajszego głosowania w naszem mieście przedstawiają się następująco: Lista nr. 1 (Blok Jedności) otrzymała 17 mandatów oraz 3 zebrane, nr. 2. (PPS) 1 mand., nr. 3. (Lista domatorów) 2 mand., nr. 4 1 mand., nr. 5 — 25 głosów bez mandatu, nr. 6 (Lista Panów Obywateli) 16 mand. i lista nr. 7. (N. P. R.) 24 głosów — bez mandatu.

Grudziądz, 7. 10. Lista nr. 1. 527 gł. — 1 mandat, nr. 2 (PPS. prawica) 2264 gł. — 6 mand., nr. 3 (PPS. dawna Frakcja Rewol.) 621 gł. — 2 mand., nr. 4 (PPS. lewica) 223 gł. — bez mand., nr. 5 (Komuniści) 225 gł. — bez mandatu, nr. 6 (NPR.) 3679 gł. — 10 mand., nr. 8. (Żydzi) 224 gł. — bez mand., nr. 10 (Niemcy) 2411 gł. — 7 mand., nr. 11 (Rzemieślnicy) 467 gł. — 1 mand., nr. 12 (Blok Gosp.) 3312 gł. — 11 m., nr. 13 (Pracownicy umysłowi) 278 gł. — bez m. i nr. 14 (Stan średni) 1277 gł. — 4 mandaty.

Wąbrzeźno, 7. 10. Lista nr. 1 (Właściciele Nier.) 2 mand., nr. 2 (N. P. R.) 3 mand., nr. 3 (P. P. S.) 5 mand., nr. 4 (N. D.) 5 m., nr. 5 (Niemcy) unieważniona, nr. 6 (Blok Gosp.) 3 mand., nr. 7 (Rolnicy) 3 mand., nr. 8 (lokatorzy) 2 mand., i nr. 9 (Rzemieślnicy) 1 mand. Głosowało około 50 proc., uprawnionych.

Kowalewo, 7. 10. Lista nr. 1 (Niemcy) 188 gł. 1 mand., nr. 2 (Rolnicy) 288 gł. — 4 mand., nr. 3 (P. P. S.) 127 gł. — 1 mand., nr. 4 (N. D.) 373 gł. — 6 mand., nr. 5 (Bezp. Blok Gosp.) 265 gł. — 4 mand., i nr. 6 (Lokatorzy) 177 gł. — 2 mand. Głosowało 76 proc. Zblokowały się wszystkie listy z wyjątkiem Niemców i P.P.S.

Bydgoszcz, 7. 10. Lista nr. 2 (Socjaliści) 4534 gł. — 6 mand., nr. 3 (Niezależni Socjaliści) 2817 gł. — 3 mand., nr. 4. (Lokatorzy) — 2 mand., nr. 5. (NPR. i Ch.D.) 16529 gł. — 24 mand., nr. 6 (Niemcy) 6933 gł. — 8 mand., nr. 7 (N. D.) 6980 gł. — 10 mand., nr. 8 (Bezp. Blok) 3702 gł. — 5 mand., nr. 10 — 1674 gł. — 2 mand, i nr. 11 — 499 gł. — 1 mandat.

Bunty rekruckie w Rosji.

Ryga, 6. 10. W Charkowie podczas poboru do armji czerwonej wybuchły krwawe ekscesy. W Połtawie poborowi żądali przydziału do garnizonów miejscowych i odmówili wyjazdu wgłąb Rosji.

Obrady M. B. P. w Genewie.

Genewa, 6. 10. Wczoraj rozpoczęła się 46-ta sesja rady admin. Międz. Biura Pracy pod przewodnictwem Artura Fontaine.

Dziś dłuższe przemówienia wygłosi min. Sokal (Polska).

Ewakuacja Wiesbadenu.

Wiesbaden, 6. 10. Znaczna część kawalerji angielskiej opuściła już Wiesbaden, udając się do Anglji.

Wulkany płonącej nafty pod Moreni.

Bukareszt, 6. 10. Ludność miasta Moreni i okolicy jest ogarnięta od 3-ch dni panicznym strachem i masowo opuszcza swe siedziby z powodu gwałtownych wybuchów podziemnych, które utworzyły już 28 kraterów. Z kraterów tych wybuchają słupy płomieni, wosokie do 100 m. —

W całej okolicy słychać bezustanny podziemny grzmot. Władze zamierzają ewaknować z tej okolicy wszystkich mieszkańców, aby zapobiec ofiarom w ludziach.

W Moreni — jak już donosieliśmy — od trzech miesięcy płoną nowoodkryte źródło nafty. Obecne wybuchy świadczą, że pożar dotarł do głębokości położonych zbiorników.

Z kraju.

Marsz. Piłsudski wyjeżdża na kurację.

Marsz. Piłsudski wyjedzie w najbliższych dniach do miejscowości Lubrano we Włoszech, niedaleko granicy jugosłowiańskiej. W miejscowości tej przebywał Piłsudski i nosić będzie strój cywilny. Po wrót Piłsudskiego do kraju nastąpi w końcu października na krótko przed zwołaniem sesji sejmowej.

W Warszawie opowiadają sobie, że marsz. Piłsudski wyjeżdża na wywczasy, aby nabrać świeżych sił do walnej rozprawy ze Sejmem.

Nowy prezes gdańskiej dyrekcji kolejowej.

Prezes dyrekcji kolei w Gdańsku inż. Czarnowski przeniesiony został w stan spoczynku. Na jego miejsce minister komunikacji mianował dotychczasowego dyrektora z Katowic inż. Dobrzyckiego.

Zakup złota dla Banku Polskiego.

Bank Polski zakupił w ostatnich dniach na rynku amerykańskim za półtora miljona dolarów złota, które powiększą jeszcze zapas kruszcu pokrycia naszej waluty. Ogółem zapas złota Banku Polskiego wzrósł w ostatniej dekadzie o przeszło 13 milj. zł.

Przedewszystkiem inwestycje w Gdyni zostały uwzględnione w preliminarzu budżetowym.

W uzupełnieniu ostatnich naszych wiadomości o preliminarzu budżetowym dowiadujemy się, że inwestycje w przyszłym budżecie zostały zredukowane do najnieodzowniejszych konieczności i obejmują jedynie dalszą budowę portu i miasta Gdyni oraz linji węglowej, łączącej zagłębie śląskie z wybrzeżem morskiem.

Co się tyczy dochodów z kolei państwowych, to po podwyższeniu taryfy przewozowej przewidują, że zarząd kolejowy wpłaci w przyszłym roku do kasy państwowej 50 milj. złotych z czystego dochodu.

Sprawa wypadku pod Ożarowem.

Sprawa katastr. samochodowej, która nastąpiła pod Ożarowem, wyjaśniła się ostatecznie. Dzisiejsza „Rzeczpospolita“ donosi, że samochodem, który uległ katastrofie jechali poseł Chaciński, ks. Gąsiorowski, poseł Zieliński i poseł Błażejewicz. Całe towarzystwo wybierało się na dwa dni na wieś. Samochód był kryty i karoserja wytrzymała uderzenie. Z tego powodu obeszło się bez poważniejszego wypadku.

Likwidacja majątków na Pomorzu.

W „Monitorze Polskim“ (229 z dn. 4. 10. br.) ogłoszono uchwałę Komitetu Likwidacyjnego w Poznaniu, mocą którego przejęto na własność państwa: nieruchomość w Skarszewach, pow. kościerski, obszaru 2.15,15 ha, własność Ernesta Rick i żony jego Minny z d. Dobronz. Wysokość odszkodowania ustala się na zł 12,570. Ponadto przejmuje się na własność państwa nieruchomość w Toruniu, obszaru 0,11,65 ha, własność firmy „Heinrich Lüttmann, G. m. b. H.“. Wysokość odszkodowania ustala na 3,600 zł.

Nowa afera poborowa.

Ze Lwowa donoszą, iż w najbliższym czasie odbędzie się przed sądem wojskowa rozprawa w sprawie afery poborowej mjr. Urbanowicza, oskarżonego o bezprawne zwalnianie poborowych ze służby wojskowej.

Wespół z Urbanowiczem, na ławie oskarżonych zasiądzie cały szereg jego towarzyszy.

Socjaliści szydzą z wiary katolickiej!

Na wiecu socjalistycznym w Krakowie, przywódca PPS. poseł Liebermann, który to swego czasu imieniem sejmu oskarżał b. min. Czechowicza, wygłosił przemówienie, skierowane przeciwko marsz. Piłsudskiemu i przeciwko t. zw. sanacji.

Nie będziemy powtarzali wywodów socjalisty Liebermana, rozprawiającego się z swymi dawniejszymi przyjaciółmi i sprzymierzeńcami, pragniemy tylko przytoczyć następujące zdanie, wypowiedziane przez Liebermanna:

„Teraz brak tylko, aby proboszczom na plebanjach osadzono komisarzy — oficerów, by byli lepszymi pośrednikami między nami, a królestwem niebieskiem“.

Niechaj nikogo nie dziwi, że Liebermann, chcąc przypiąć łatkę znienawidzonemu przez siebie Piłsudskiemu i jego rządowi, powołuje się nawet na królestwo niebieskie, chociaż ogólnie wiadomo, że socjaliści są wrogami Kościoła, duchowieństwa i ludu katolickiego.

Obłuda socjalistów znowu wyszła na wierzch. Polacy-katolicy wiedzą, co o tem sądzić. W ustach Liebermanna słowa o królestwie niebieskiem to proste szyderstwo i bluźnierstwo.

Klęska armji czerwonej na Dalekim Wschodzie.

Ryga, 6. 10. Z Moskwy donoszą, iż w ub. środę na granicy chińsko-sowieckiej pod miejscowością Manczuli wojska chińskie zadały armji czerwonej porażkę. Było to najbardziej gwałtowne starcie orężne od czasu zatargu sowiecko-chińskiego. Wojska sowieckie zaatakowały chińczyków na szerokim froncie i po 24 godzinach bitwy zmuszone były do cofnięcia się. Samoloty sowieckie atakowały trzykrotnie chińczyków, rzucając bomby i ostrzeliwując nieprzyjaciela z karabinów maszynowych. Według źródeł chińskich straty po stronie chińskiej wynoszą 200 zabitych. Straty sowieckie były równie ciężkie.

Ze świata.

Wyrok śmierci na polskich inżynierów.

Moskwa. Ogłoszono tu wyrok w procesie inżynierów fabryki „Gigand“ oskarżonych o bezczynność w czasie pożaru fabryki.

Pięciu oskarżonych, w tem dwu polaków, Krzyżanowskiego i Walendowskiego, skazano na karę śmierci.

Rewolta na południu Chin rozszerza się.

Wiedeń. Powstanie gen. Czang - Kwel - Fai przybiera coraz większe rozmiary. W swoim pochodzie na Kanton wzrosła jego armja do 60 000 żołnierzy. Jak słychać, pragnie Czang - Kwel-Fai proklamować w Katonie rząd lewego skrzydła Kuomintangu. Straż przednia tej armji dotarła do miasta Paokin, gdzie natrafiła na poważny opór.

Bunt w więzieniu amerykańskiem.

Nowy Jork. W mieście Canon City (Colarado) doszło do krwawego buntu więźniów. Opanowali oni zbrojownię więzienną, wymordowali część dozorców i zabarykadowali się w więzieniu. Wojska rozpoczęły regularne oblężenie więzienia a artylerja ostrzeliwuje barykady. Ostatnie wiadomości mówią o 16 zabitych, w tem 5 dozorców. Dwa budynki więzienne stoją w płomieniach. Więźniowie posłali ultimatum do wojsk oblężniczych, żądając trzech automobili ciężarowych, na których mogliby odjechać przez nikogo nie zatrzymani, 10 dozorców więźniowie trzymają jako zakładników. Ultimatum odrzucono, kilka ataków wojsk na barykady więźniów odparto. Więźniowie strącili z wysokiego muru czterech dozorców, którzy ponieśli straszną śmierć. Dowództwo oddziałów wojskowych zarządziło ostrzeliwanie artylerją budynków a nawet możliwem jest wysadzenie barykad w powietrze. Za barykadami znajduje się 150 zorganizowanych więźniów.

W końcu bunt stłumiono. Buntownicy, widząc przygotowania do bombardowania ich pozycji wywiesili białą chorągiew. Przywódcy buntu popełnili samobójstwo, nie chcąc oddawać się w ręce władz.

Zamach na rumuńskiego ministra.

Bukareszt, 6. 10. Minister spraw wewn. Vajda padł ofiarą zamachu ze strony znanego komunisty, zamieszkałego w Jaassach.

Costes i Bellonte Wylądowali w Mandżurji.

Charbin, 6. 10. Lotnicy Costes i Bellonte wylądowali wczoraj popołudniu w wiosce Zowszincu w pobliżu Tsitsharu.

Juljusz de Gastyne.

Śmiertelny pocałunek

(Przekład z francuskiego).

(Ciąg dalszy). (115

„W całym Wersalu mówią tylko o skandalu, do którego zamieszane są osoby, cieszące się w mieście powszechnym szacunkiem. Pewien dymisjonowany pułkownik, dumny ze swego nazwiska nieskalanego, miał córkę, prawie zamężną, która w dziesięć miesięcy po śmierci męża zaszła w stan błogosławiony. Spodziewane macierzyństwo, rzecz prosta, przeraziło rodzinę. Dziadek groził wydziedziczeniem z miljonowego majątku, pułkownik uważał za shańbionego. Ostatecznie znaleziono drogę wyjścia. Pewnego dnia młoda osoba odbyła podróż do Paryża i po powrocie jej do domu — wszystko było skończone!

Jest rzeczą prawdopodobną, że urząd publiczny nie będzie niepokoił tych arystokratów, w których żyłach ściśle związki z całą burżuazją wersalską, wiadomo, że władze w pewnych wypadkach patrzą przez szpary na wszystko. Ale, to rzecz pewna, że historja ta obiega wszystkie salony miasta i pomimo, że rodzina umywa ręce wobec władz sądowych, ogół surowo i słusznie potępia tajemne postępstwo.

— Czy dobrze tak będzie — zapytał Oktawjusz.

— Doskonale, świetnie! Chciałabym widzieć starego, gdy przeczyta to wydrukowane. A w jakiem piśmie to będzie.

— Czy ja wiem? Trudno będzie znaleźć takie pismo!

— Ech! — odezwała się Marta. — Znam dziennikarzy, którzy z wielką chęcią przyjmą ten rękopis, zawinięty w banknot tysiąc franków.

— Dziennikarzy — być może, ale nie ja, nie nikt! Żaden redaktor nie będzie chciał narażać na bardzo nieprzyjemne skutki.

— Bądź spokojny! Ja znajdę takiego.

— Ty?

— Tak! Tylko kobieta może się zająć taką sprawą, aby to nie pociągnęło za sobą złych następstw. Odemnie przyjmą, co dam. Choćbym miała poświęcić trzy tysiące franków, mogę sobie na to pozwolić! Ale za zwyciężoną się nie uznam. Doskonała myśl! Stary wściekać się będzie!

— A pułkownik? Cnoty chodzące. Wymęczyliście mnie, teraz na was kolej!

— W każdym razie trzeba tę sprawę przeprowadzić, gdyż z niej dla nich nie wyniknie nic dobrego, a dla nas — nic złego. Trzeba jeszcze lepiej zmącić wodę, a wtedy się nam uda odsunąć od starego Richauda całą rodzinę!

— Tak, główniе o to idzie!

— Wiem o tem! Gdy będzie sam na świecie, łatwo będzie zrobić z nim wszystko, co mnie się podoba.

Marta opuściła Oktawjusza o godzinie dziewiątej, aby się udać prosto do znajomego dziennikarza.

Gdy zamknąwszy za sobą drzwi domu, przechodziła przez ogród, spostrzegła postać ciemną, przesuwającą się wzdłuż kraty. Zdawało jej się, że poznaje tę postać, niską, grubą! Przeszła prędko przez ogród, chcąc zobaczyć tajemniczą osobę, lecz już nie zdążyła. Postać zniknęła, jak kamień w wodzie.

— Zdaje mi się — mówiła do siebie Marta — że znam tego ciekawskiego. Gdzie ja go widziałam? Kto to być może? W każdym razie, ktoś, co czatował na moje wyjście. Może jaki wierzyciel Oktawjusza, a może, ajent policyjny! Eh, mniejsza o to, trzeba się zająć ważniejszą sprawą.

Po drodze kupiła gęstą woalkę, włożyła ją zamiast tej, którą miała poprzednio i wsunęła do dakcji. Nie przed redaktorem chciała twarz ukryć, lecz dla zabezpieczenia się przed oczami ciekawych.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Z Pomorza.

Toruń. (Bieg kolarski klubu sportowego „Gryf"). Dnia 13-go bm. odbędzie się V-ty doroczny bieg okrężny kolarski W. K. S. „Gryf" na trasie Toruń-Chełmża-Kowalewo-Toruń. Niestowarzyszeni kolarze mogą zdobyć tylko nagrody indywidualne, stowarzyszeni, nagrody indywidualne i drużynowe (trójka patrol). Drużynę stanowią 3 kolarze (patrol), którzy są imiennie zgłoszeni jako trójka do zawodów. Zgłoszenia przyjmują do dnia 11-go października br. godz. 12 sekretarjat klubu (Kadra 8 Baonu Sanit. Toruń) i Fma Towarzystwo Handlowo-przemysłowe dawniej Dietrych i Syn pr. kasie Toruń ul. Szeroka. Wpisowe od zawodnika 2 złote, członkowie W. K. S. „Gryfu" 1 zł. Ubiór zawodników i sprzęt dowolny. Zbiórka zawodników dnia 16 października br. o godz. 11 Toruń, Plac Teatralny. Start punktualnie o godz. 12-tej.

Brąchnowo, pow. Toruń. (Nieudałe włamanie). W nocy z dnia 30 września na 1 bm. usiłowali niepoznani sprawcy zakraść się do pałacu Czarlińskiego w Brąchnowie zostali jednak przez stróżów nocnych spłoszeni. Ścigani przez stróżów oddali uciekający 2 strzały rewolwerowe. Dalsze dochodzenia w toku.

Kolno, pow. chełmiński. (Ofiara nieszczęśliwego wypadku). Przy młóceniu padł ofiarą wypadku rolnik H. Felski, który był przez długie lata członkiem rady gminnej i rady szkolnej.

Pelplin. (Baczność przed wilkiem w owczej skórze). Z okolicy dochodzą nas wieści, że kręci się tu jakiś osobnik, przedstawiający się za księdza z Częstochowy, a wyłudzający datki i ofiary na „swój kościół". Jest to, jak słyszymy, wilk ze sfory Hodura, który przybrany w owczą skórkę, łowy na owieczki katolickie pragnie uprawiać sprytnie — za pieniądze katolików. Poznano się już na nim tu i owdzie i przepędzono, ale pono jest uparty, jak żyd, i dalej szuka łatwowiernych.

Gdynia. (Niedługo cieszył się łupem). W Gdyni grasuje od dłuższego czasu śmiała banda włamywaczy, której policja mimo wszelkich wysiłków nie zdołała dotychczas unieszkodliwić. Niedawno skradli złodzieje ze sklepu firmy Drygas 4 gramofony i inne rzeczy wartości 1200 zł., a ze składu firmy Br. Szwarc maszyny do pisania wartości 2000 zł. W ub. środę udało się zaaresztować jednego członka bandy, niejakiego Józefa Nowaka, rodem z Krakowa. Część łupu odnaleziono w lesie pod stekiem liści.

Ludność m. Gdyni rośnie. W ciągu miesiąca września zameldowało się w Gdyni 1563 osób i to 991 osób samotnych i 166 rodzin. Z Pomorza przybyło 867 osób, z Poznańskiego 222, z b. zaboru rosyjskiego 292, z Małopolski 52, z Kresów 70, ze Śląska 10, z Niemiec 17, z W. m. Gdańska 26, z Francji 5, z Czech 1 i ze Stanów Zjednoczonych 1.

Odmeldowało się 553 osób, w tem 414 samotnych i 42 rodzin. Z tej liczby odmeldowało się na Pomorze 239 osób, do Wielkopolski 120, do b. zaboru rosyjskiego 121, do Małopolski 26, na Kresy 10, na Śląsk 9, do W. m. Gdańska 20, do Francji 2 osoby.

Przemeldowało się w obrębie miasta 1182 osób, wtem 584 samotnych i 170 rodzin.

Stan ludności miasta Gdyni wyniósł dnia 30 września 31945 osób.

Wejherowo. (Łaskawy bandyta). Na szosie Wejherowo—Puck, w pobliżu miejscowości Kapinek, napadł nieznany osobnik na powracającego furmanką z Wejherowa rolnika Jana Mundlafa i grożąc rewolwerem, zażądał wydania gotówki. Napadnięty oddał posiadane przy sobie 150 zł. gotówki, z których 50 zł. bandyta zwrócił Mudlafowi i zbiegł.

Kartuzy. Komisarzem rządowym tutejszej Pow. Kasy Chorych mianowany został z dniem 1. 10. 1929 p. Kazimierz Głuchowski z Gdyni.

Kościerzyna. (Awantura w sądzie). Przed Sądem Grodzkim na rozprawie przeciwko redaktorowi „Pomorzanina", Edwardowi Kokornaczykowi, oskarżonemu o obrazę w druku, przyszło do zajścia między zastępcą oskarżyciela, adwokatem Szydłowskim, będącym przewodniczącym sądu, a obrońcą oskarżonego, p. Podkorzyńskim. W toku ostrej wymiany zdań, panowie obrońcy spoliczkowali się wzajemnie.

Wynik głosowania w obwodach do Rady Miejskiej Miasta Chełmży

Obwody:	Uprawnionych do głosowania	Ilość głosujących na listę Nr. 1 urzędnicy	Nr. 2 Zjed. l. obw.	Nr. 3 P. P. S.	Nr. 4 N. L. P. Sp.	Nr. 5 N. P. R.	Nr. 6 Mniejszości
I. Hotel Dworcowy	777	78	175	55	83	91	57
II. Kino Konkordja	988	8	138	310	41	165	16
III. Szkoła żeńska	687	4	224	85	62	50	30
IV. Stara Szkoła	817	15	275	129	67	87	15
V. Ratusz	510	1	199	58	40	32	39
VI. Szkoła męska	644	5	143	188	33	70	9
VII. Gimnazjum	971	6	208	311	29	93	15
VIII. Willa Nowa	596	6	131	142	49	87	7
Razem:		123	1493	1278	404	675	188

Uprawnionych do głosowania było 6092 osób. Udział w głosowaniu brało 4161 osób czyli 68 procent.

KRONIKA

Chełmża, dnia 7 października 1929 r.

Kalendarzyk.

Poniedziałek: Brunona, Justyny p.
Wtorek: Brygidy wd., Pelagji.

NOCNY DYŻUR LEKARSKI.

Dyżur niedzielny i tygodniowy dla członków Pow. Kasy Chorych pełni w tym tygodniu p. dr. Stęplewski.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni „Apteka Nowa" p. Maliszewskiego.

— Sprostowanie. W związku ze sprawozdaniem redakcji z zebrania B.B.W. z R., zamieszczonem w numerze 222 „Przeglądu" z dnia 27. 9. br. Referent prasowy Starostwa w Toruniu komunikuje, co następuje: W sprawozdaniu redakcji, w ustępie dotyczącym przemówień P. Starosty Dr. Bogocza, zaszła nieścisłość. P. Starosta wcale nie używał w przemówieniu słów „Hosanna" ani „Ukrzyżuj go", wcale nie wyrażał się, że: Marszałek Piłsudski uratował „chociaż może nie Polskę samą", oraz nie dziękował za liczne przybycie, co nie należało do p. Starosty.

W przemówieniu natomiast p. Starosta między innemi z naciskiem podnosił, że „właśnie tylko Marszałek Piłsudski przez przewrót majowy uratował Polskę."

— Ogólne wrażenia z odbytych w dniu wczoraj. wyborów. Wczorajsza niedziela była niedzielą, można nazwać śmiało, wyborczą, bo odbywały się w tym dniu wybory do Rad Miejskich prawie w każdem mieście pomorskiem oraz wielkopolskiem. Z grona wszystkich tych miast nie można wykluczyć i Chełmży. Ale czego tu nie było? Świeżo odnowione domy, a nawet lecznica niedawno zremontowana „omalowane" farbą, okna wystawowe czy inne prywatne czerwoną farbą i wapnem omazane. To leży niżej wszelkiej krytyki. Agitować można na to jest czas przedwyborczy i tego nikt nie zakazuje, lecz postępowanie w tak ohydny poprostu sposób, to już jest nie agitacja, lecz zemsta.

Podziwia ogół, że tu nasza policja nie wkroczyła. Powiedzą może niejedni, że to jest dozwolone. Być może, lecz nie licuje to z honorem Obywatela-Polaka, by bliźniemu robić szkodę.

— Gminy wiejskie. Minist. spraw wewnętrznych w okólniku do wojewodów wyjaśnia, że przyznanie gminie wiejskiej uprawnień finansowych gmin miejskich pociąga za sobą skutki w dziedzinie nadzoru nad gminą. W b. zaborze pruskim każda gmina wiejska, której przyznano uprawnienia finansowe gmin miejskich, wychodzi z pod nadzoru wydziału powiatowego.

— Zamykać składy punktualnie. Sporządzono kilka protokołów przeciwko kupcom za niestosowanie się do przepisów o otwieraniu i zamykaniu składów. Kto chce uniknąć grzywny, winien swój skład zamykać o oznaczonym czasie i to punktualnie.

— Opłaty za radjo. Z dniem 1 października br. ujednolicone zostały opłaty abonamentowe za radjo. Dotychczas odbiorniki podzielone były na 3 kategorje; prywatnych, do celów przemysłowych lub rozrywkowych (w lokalach publicznych) i opłata ta wynosiła 3, 6 wzgl. 9 zł. miesięcznie. Obecnie za wszelkiego rodzaju odbiorniki opłacać się będzie tylko 3 zł. miesięcznie. Opłatę uiszczać można za 1 miesiąc lub za kwartał, pół roku lub nawet za cały rok zgóry. Równocześnie zniesione zostają różnice opłat zależnie od czasu za jaki się płaci. I tak poprzednio przy wpłacie miesięcznej płaciło się 3 zł., przy kwartalnej 8 zł., i rocznej 30 zł. obecnie przy płaceniu kwartalnem lub rocznem pobierać się będzie 3 zł. miesięcznie, tj. 9 lub 36 zł. Radjoabonenci, którzy za cały kalendarzowy rok 1929 wpłacili już 30 zł., dopłacać nic nie będą.

— Zbierajcie kasztany! Dla biednej dziatwy oraz dla bezrobotnych otwiera się nowe pole zarobkowania: zbiór dzikich kasztanów. Mamy ich w mieście i okolicy dużo i dotychczas nikt prawie ich nie zbierał. Obecnie firma Lucjana Boasa w Toruniu (ul. Szopena 20), która zajmuje się eksportem dzikich kasztanów zagranicę, zainteresowała zbiorem kasztanów Izbę Rolniczą i kuratorjum szkolne. Kasztany należy zbierać suche (tylko w dzień pogodny) po zniknięciu rosy i przechowywać je w suchem miejscu. Za podwójny centnar kasztanów dojrzałych (bez zielonych łupin) otrzyma się najmniej 3 zł., przy dostawie większej ilości osiągnąć można wyższą cenę. — Poza zarobkiem zbierający będzie miał tę zasługę, że ginące dotąd bezużytecznie kasztany będą wyzyskane.

— 150-ta Rocznica zgonu Kazimierza Pułaskiego. W dniu 11 b. m. obchodzona będzie uroczyście w Polsce i Ameryce 150-ta rocznica Bohatera Polski i Stanów Zjednoczonych Kazimierza Pułaskiego.

Kongres amerykański uchwalił obchodzić dzień ten jako święto narodowe z bardzo uroczystym programem. Protektorat nad świętem objął Prezydent Hoover.

W Polsce Ministerstwo W. R. i O. P. zarządziło uroczyste obchody w szkołach z odczytam,

o Pułaskim. **Dzień 11 b m. będzie wolny od nauki.**

W miastach wojewódzkich odbędą się nabożeństwa, odczyty publiczne oraz w szkołach i na wszelkich kursach defilady wojskowe, i przedstawienia teatralne. Również we wszystkich formacjach wojskowych urządzone będą pogadanki dla żołnierzy o bohaterze Polski i Ameryki z okresu ich walk o niepodległość.

Scisły program uroczystości opracowują specjalne Komitety Wojewódzkie i Powiatowe w poszczególnych miastach, które też w dniach najbliższych podadzą go do wiadomości społeczeństwa za pośrednictwen prasy.

— Zniesienie ordynansów dla oficerów. Min. Spraw Wojskowych ogłosi w najbliższych dniach decyzję w sprawie zniesienia ordynansów dla oficerów, pracujących w sztabach, urzędach, biurach it.d Oficerowie ci otrzymają z funduszów oszczędnościowych dodatki pensyjne w wysokości 60 zł, żołnierze-ordynansi zaś zostaną przeniesieni do rezerwy lub otrzymają bezterminowe urlopy. M. S. Wojsk. zaoszczędzi w ten sposób około 2 i pół miljona złotych.

Oficerowie linjowi, przebywający w pułkach, nadal będą posiadali ordynansów.

— Przeciw opóźnieniom się pociągów. W związku z opóźnieniem jakich doznają niektóre pociągi, na polskich kolejach państwowych, p. minister komunikacji polecił wysłać do wszystkich dyrekcyj kolejowych obszerny okólnik, którym zwraca uwagę dyrektorom na konieczność przeprowadzenia jaknajostrzejszej walki z opóźnianem pociągów. W tym celu okólnik poleca pilne śledzenie przyczyn opóźnień pociągów i wydanie szczegółowych zarządzeń, któreby tym opóźnieniom zabiegały.

— Polskie mydła i kosmetyki mogą z powodzeniem rywalizować z zagranicznemi. Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu wykazała, jak świetne wyniki osiąga polski przemysł mydlarski i perfumeryjno-kosmetyczny. To też ogromna suma 9 miljonów złotych wydana w ciągu pierwszych 6 miesięcy roku bieżącego na zagraniczne kosmetyki i mydła jest przynajmniej w 80 procentach wydatkiem całkowicie zbędnym, którego możnaby uniknąć bez ograniczenia potrzeb naszych w tej dziedzinie. Poza egoizmem u nas panującym, jedna z przyczyn utrudniających walkę z tą pozycją importu jest pomijanie przez wielu właścicieli składów perfumeryjno - kosmetycznych i drogeryjnych wyrobów krajowych przy dekoracji okien wystawowych, co utrudnia kupującej publiczności zaznajomienie się z produkcją krajową. Wobec tego L. S. G. postanowiła zwrócić się z apelem do właścicieli składów drogeryjnych i perfumeryjno - kosmetycznych i mydlarskich o większe poparcie dla przemysłu krajowego w zakresie dostępnym sprzedawcom.

— Kupuj towary krajowe. Dnia 26 października rb. rozpocznie się zorganizowany przez Ligę Samowystarczalności Gospodarczej „Tydzień umiejętnej sprzedaży towarów krajowych". W chwili obecnej akcja popierania przemysłu krajowego prowadzona przez L. S. G. w ciągu roku zdołała w części przełamać wśród kupujących brak zaufania do krajowej produkcji przemysłowej. Zorganizowanie umiejętnej sprzedaży towarów krajowych będzie więc następnym etapem walki prowadzonej przez L. S. G. z importem zbędnym. W poczynaniach swych Zarząd Centralny Ligi liczy na porcie ze strony kupiectwa, którego obywatelskie stanowisko daje gwarancję powodzenia akcji.

— Procenty obowiązujące obecnie. Często słyszy się pytanie, jak wysokie brać można odsetki, by nie popaść w kolozycję ze wspomnianą ustawą o lichwie, zwłaszcza, że ustawa z dnia 3 kwietnia br. podwyższa stopę procentową z 12 na 13 proc. W sprawie tej wyjaśniamy, że ustawowo podwyższone zostały od 3 kwietnia br. tylko odsetki bankowe (przedsiębiorstw, trudniących się czynnościami bankowemi), a to z 12 na 13 proc. rocznie. Korzyści majątkowe, osiągane przy czynnościach kredytowych banków, nie mogą zatem przekraczać 13 proc. w stosunku rocznym (mogą jednak być niższe). Przy pożyczkach na zastaw ruchomości z wyjątkiem papierów wartościowych i towarów, korzyści majątkowe nie mogą przekraczać 13 proc. w stosunku rocznym, tytułem procentów i prowizyj od udzielanych pożyczek oraz aż do odwołania i procent miesięcznie od sumy udzielanych pożyczek tytułem wynagrodzenia za zabezpieczenie przedmiotów zastawu, ich przechowywania i szacowanie (razem więc najwyżej 24 proc. rocznie). Winni przekroczenia tych przepisów ulegają karze za lichwę.

W obrotach prywatnych (nie banków) odsetki mogą wynosić 15 proc. rocznie. Natomiast t. zw. ustawowe odsetki zwłoki t. zw. odsetki, które płaci dłużnik z mocy samej ustawy, bez osobnej umowy z wierzycielem, jeśli dłużnik dopuszcza się zwłoki przy spłacie długu, wynoszą 10 procent rocznie.

V. kl. 19 loterji państwowej.

(22-ty dzień ciągnienia)

Główniejsze wygrane padły na n-ry następujące:

15.000 zł na n-ry 27819.

5.000 zł na n-ry 97170 111367 175363.

3.000 zł na n-ry 6669 43319 132331 151640.

2.000 zł na n-ry 38532 45172 78064 105164 110647 126394 184113.

1.000 zł na n-ry 26939 33923 35334 63144 131205 134943 150072.

(23-ty dzień ciągnienia.)

Główniejsze wygrane padły na n-ry następujące:

15.000 zł na nr. 22712.

10.000 zł na nr. 67439.

5.000 zł na n-ry 56937 68909 88339.

3.000 zł na n-ry 36206 104642 105738 125461.

2.000 zł na n-ry 4269 12584 19605 43002 46616 51062 59783 81373 90977 114375 133296 161295 179686 180297.

1.000 zł na n-ry 26008 37588 40732 49744 53925 58729 82922 95452 112661 134870 139833 141570 143954 183530.